

HYVÄ TIETÄÄ

6/2008

MITÄ ON TIETOVERKON YHTEISÖPALVELUJEN YKSITYISYYS?

Tietosuojavaltuutetun tehtävänä on antaa henkilötietojen käsittelyä koskevaa ohjausta ja neuvontaa. Tämä esite sisältää käyttöönnne tietosuojavaltuutetun neuvontaa otsikkoasiassa. Tutustukaa myös muihin julkaisuihimme ja kotisivuumme internetissä.

TIETOSUOJAVALTUUTETUN TOIMISTO

POSTIOSOITE:
PL 315
00181 HELSINKI

KÄYNTIOSOITE:
Albertinkatu 25
3. kerros

PUHELIN:
010 36 66700 / vaihde
0100 86205 ja 010 36 16670 / neuvonta:
MA-TO klo 9 – 11 ja 13 – 15, PE klo 9 – 12
Operaattoreiden puhelumaksut, kts. kotisivumme

TELEFAX:
010 36 66735
www.tietosuoja.fi

MITÄ ON TIETOVERKON YHTEISÖPALVELUJEN YKSITYISYYS?

”Kello on jo kymmenen illalla, eikä lapsia kuulu kotiin, missähän he ovat?” Näin kyselivät vanhemmat huolissaan takavuosina. Nyt vanhemmat ovat tyytyväisiä, kun lapset istuvat illat turvallisesti kotona ja surfailevat tietoverkoissa. Pitäisikö kuitenkin kysyä, missä he kaiket illat ja päivätkin surfailevat ja kuinka turvallisesti?

Mitä tietoverkon yhteisöpalvelut ovat?

Tietoverkon yhteisöpalvelut käsittävät laajan kirjon palveluja. Ne antavat käyttäjille mahdollisuuden rakentaa omia sivujaan, esitellä profiilejaan ja ilmaista itseään sekä olla yhteydessä ystäviinsä ja muihinkin, joiden kanssa haluavat vaihtaa ajatuksia. Käyttäjät voivat kutsua itselleen ystäviä ja rakentaa ystävien verkostoja. Ystäviksi voidaan kutsua tuntemattomiakin, joilla on samansuuntaisia kiinnostuksen kohteita. Palveluista on tullut suosittuja erityisesti nuorison ja nuorten aikuisten keskuudessa. Suosittuja yhteisöpalveluja ovat esimerkiksi MySpace, FaceBook ja Friendster.

Mitä yksityisyyden riskejä yhteisöpalveluihin liittyy?

Yhteisöpalvelujen hyötyjen kääntöpuolena on, että ne sisältävät samoja vaaroja, kuin todellinen elämäkin. Niiden vaaroja vain on vaikeampi tunnistaa, verkko voi luoda valheellista kotoisuuden ja yksityisyyden tunnetta. Verkosta puuttuva fyysinen vuorovaikutus voi luoda sekin väärää turvallisuuden tunnetta. Yhteisöpalvelujen vaarat liittyvät erityisesti käyttäjien yksityisyyteen. On tärkeää olla tietoinen siitä, mitä yksityisyyden riskejä tietojen kertomiseen ja käsittelyyn palveluissa sisältyy.

Käyttäjä ei hallitse ystäviensä verkostoa

- Ystäviksi voi kirjautua henkilöitä, jotka eivät ole käyttäjän aitoja ystäviä. Ystävien joukkoon saatetaan hyväksyä sellaisia, jotka ovat epäluotettavia tai joilla on pahoja aikeita.
- Ystäväksi hakeutuva ei välttämättä ole se, keneksi itsensä esittää. Yhteisöpalveluissa henkilöllisyyden valehteleminen on erittäin helppoa ja oikean henkilöllisyyden varmistaminen vaikeaa.

Käyttäjä ei hallitse tietojensa käsittelyä

- Varsinkaan nuori käyttäjä ei osaa aina varoa, mitä tietoja esittää sivuillaan ja profiileissaan. Hän voi kertoa arkaluonteisia asioita siten, että ne ovat kaikkien käyttäjien nähtävillä.
- Käyttäjän ja hänen sivunsa nimet voivat paljastaa yksityiskohtaisiakin tietoja käyttäjästä.
- Käyttäjän tietoihin voivat päästä vähemmän toivottavatkin ystävät.
- Kun on esittänyt tietojensa palvelujen sivustoilla ja profiileissa, niitä on käytännössä mahdoton poistaa tietoverkosta. Vaikka tieto poistettaisiin käyttäjän sivuilta ja profiileista, se voi säilyä muiden sivustoilla ja palvelimissa miten kauan tahansa. Tällaiset tiedot voivat sitten tulla vastaan vuosienkin jälkeen esimerkiksi työnhaussa, itse ei voi siihen vaikuttaa.
- Käyttäjä ei voi estää tietojensa edelleen jakelua, muuttamista tai käyttämistä eri tarkoituksiin. Myös hänen kuviaan voidaan käyttää ilman lupaa tavalla, jota hän ei hyväksy.
- Tietoverkon hakupalveluilla voidaan kuvien avulla paljastaa käyttäjän henkilöllisyys sekä hänen kotinsa, koulunsa tai työpaikkansa.

- Useat yhteisöpalvelut, esimerkiksi FaceBook, ovat varanneet oikeuden käyttää kaikkea käyttäjän tuottamaa aineistoa omiin tarkoituksiinsa.

Käyttäjän tietoja voidaan käyttää häntä vahingoittavalla tavalla

- Varsinkin nuorten profiileissaan ja sivuillaan esittämät tiedot ja kuvat voivat houkutella ahdistelijoita.
- Profiileissa esitettyjä tietoja voidaan käyttää ei-toivottujen mainosten ja roskapostien lähettämiseen, usein lähettäjinä ovat vähemmän toivotut ystävät.
- Profiileissa esitettyjen tietojen perusteella ja ystävyyskiin vedoten voidaan houkutella paljastamaan luottamuksellisia tietoja käyttäjästä, rakentaa niistä hänen identiteettejään ja käyttää niitä häntä vahingoittavalla tavalla.
- Yhteisöpalvelujen käyttäminen matkapuhelimella voi paljastaa sijaintitietoja ulkopuolisille sekä mahdollistaa käyttäjän jäljittämisen. Sijaintitietojen paljastuminen voi aiheuttaa fyysisiäkin vaaroja.

Miten käyttäjä voi vähentää tietosuojariskejä?

Ihmisiä ei ole syytä kieltää osallistumasta yhteisöpalveluihin, mutta heitä on tarpeen opastaa käyttämään niitä viisaasti. Yhteisöpalvelujen riskejä pidetään vaikeasti ymmärrettävinä ja hallittavina teknisinä asioina. Ongelmiin on kuitenkin hyvin käytännöllisiä ratkaisuja.

Ota selvää, miten yhteisöpalvelut toimivat

- Ota selvää, miten yhteisöpalvelut toimivat, kerro myös lapsillesi, miten ne toimivat.
- Tutustu palvelujen yksityisyyden suojan periaatteisiin, ne on yleensä kerrottu sivuston yksityisyyspolitiikassa (Privacy Policy). Muista kuitenkin, että ulkomaiset palvelut eivät välttämättä kunnioita yksityisyyttäsi siten kuin lait Suomessa edellyttävät.
- Mikäli sivustolla ei ole esittää yksityisyyspolitiikkaa, älä käytä sen palveluja.

Ota selvää, mitä yhteisöpalveluja lapsesi käyttävät

- Tee yhteisöpalvelujen käytöstä yhteinen kokemus lastesi kanssa, nuorimpien lasten kanssa voi olla yhteisiä perheprofiileja. Aivan nuoria lapsia varten yhteisöpalvelut eivät ole.
- Valvo lastesi palvelujen käyttöä. Pidä perheen tietokone, jolla lapset käyttävät yhteisöpalveluja ja muitakin verkon palveluja, avoimessa tilassa.
- Käy katsomassa lastesi sivustoja ja profiileja, mutta tee se avoimesti ja lastesi yksityisyyttä kunnioittaen. Keskustele heidän kanssaan palvelujen käytöstä ja tue järkevää ja turvallista palvelujen käyttöä.
- Ota selvää, mitä palveluja lapsesi käyttävät ja miten käyttävät. Ota selvää, käyttävätkö lapsesi palveluja esimerkiksi matkapuhelimen avulla.

Ota selvää yhteisöpalvelujen riskeistä

- Ota selvää, mitä tietosuojariskejä palvelujen käyttöön liittyy, kerro niistä myös lapsillesi.
- Ota selvää, mitä tietosuojariskejä liittyy matkapuhelimen käyttöön yhteisöpalveluissa. Kerro riskeistä lapsillesi ja aseta puhelimen käytölle rajoituksia. Monet ohjeet, jotka käyvät palvelujen käyttöön tietokoneella, eivät riitä matkapuhelimen turvalliseen käyttöön. Esimerkiksi kameralla otetut kuvat voivat paljastaa hyvin arkaluonteisia asioita sinusta.
- Ole varovainen, kun kerrot liikkumisistasi ja sijainneistasi, varsinkin käytettäessä palveluja matkapuhelimella voidaan sijaintisi paljastaa ja liikkeitäsi jäljittää.

- Käytä palveluissa salasanaa, jonka itse muistat helposti, mutta jota ulkopuolisen on vaikea arvata. Älä käytä samaa salasanaa eri palveluissa äläkä kerro salasanaasi muille, ellet käytä palveluja yhdessä vanhempiesi kanssa.
- Käytä yhteisöpalvelujen tarjoamia lisäpalveluja harkiten ja niiden riskit tiedostaen.

Älä kerro yhteisöpalveluissa liikaa

- Muista, että internet ja yhteisöpalvelut ovat julkisia välineitä, yhteisöpalveluissa ei ole yksityisiä asioita.
- Selvitä itsellesi ja lapsillesi, mitä tietoja on viisasta pitää yksityisinä, mitä tietoja et halua kertoa kaikille verkossa.
- Muista, että mitään tietoja, mitä esität palvelujen sivustoilla, et voi varmuudella poistaa verkosta, muistuta tästä myös lapsiasi.
- Älä kerro sivusi ja näyttösi nimessä liian tarkkoja tietoja, älä viittaa niissä esimerkiksi kouluusi, työpaikkaasi tai vastaavaan paikkaan.
- Älä kerro profiilissasi liian yksityiskohtaisia asioita, aidot ystäväsi saavat tietää ne muutenkin. Jätä profiilissasi tyhjiksi kaikki kohdat, joita et halua muiden näkevän. Jätä sähköpostiosoitteesi pois, näin vältyt turhilta posteilta. Seuraa myös, mitä lapsesi kertovat sivuillaan ja profiileissaan.
- Älä kerro yksityiskohtaisia henkilötietoja, jotka paljastavat, missä asut, miten sinut tavoittaa, mitkä ovat yhteystietosi. aidot ystäväsi tietävät ne ennestään.
- Älä kerro arkaluonteisia henkilötietoja, syntymäaikaasi, henkilötunnustasi, pankki- ja maksutunnuksiasi. Älä ylipäätään kerro tietoja, joiden avulla voidaan esiintyä uskottavasti sinuna.
- Älä jakele kuviasi, jotka voivat houkutelaa ahdistelijoita ottamaan yhteyttä sinuun. Älä jakele myöskään ystäväsi tietoja ja kuvia, he eivät ole tarkoittaneet sitä, niitä voidaan käyttää väärin.

Älä vastaa turhiin kyselyihin

- Mikäli joku ”ystävistäsi” kyselee yksityiskohtaisia tietoja, älä kerro. Ei tosi ystävä kysele verkossa tällaisia tietoja. Tunnista tavat, joilla identiteettejä varastelevat toimivat.
- Älä kerro kyselyissä liian yksityiskohtaisia asioita, kyselyjen kaikkiin kohtiin ei tarvitse vastata. Tuntemattomien ”ystävien” kyselyihin kannattaa muutenkin suhtautua varauksellisesti.

Hallitse ystäväsi määrää

- Rajoita ystäväsi määrä aitoihin ystäviin. Älä anna kenenkään painostaa ystäväsi valinnassa.
- Yhteisöpalvelut ja internet ylipäätään tekevät henkilöllisyyksien väärentämisen ja niillä huijaamisen hyvin helpoksi. Älä usko kaikkea, mitä sinulle esitetään. Yritä varmistaa kunkin ihmisen aitous. Ole terveen epäluuloinen ja valikoiva ystäväsi kanssa.
- Aseta lapsillesi ehto, että vain henkilöt, jotka he tuntevat todellisessa elämässä, voivat tulla heidän ystävikseen. Lapset, joita he tapaavat palveluissa, voivat olla keski-ikäisiä miehiä.

Rajoita tietojen paljastumista

- Kaikkia palvelujen käyttäjiä ei ole syytä päästää katsomaan kaikkia tietojasi. Ota selvää, mitä keinoja palvelu tarjoaa pääsyn rajoittamiseksi profiiliisi ja tietoihisi ja käytä niitä.
- Oletuksena olevat yksityisyyden asetukset eivät pääsääntöisesti suojaa yksityisyyttä. Edes kaikkien rajoitusten käyttäminen ei anna hyvää suojaa yksityisyydelle. Asennoidu käyttöön siten, että et julkaise mitään tietoja, mitä et halua muiden näkevän.

- Rajoita profiiliisi pääsy vain aitoihin ystäviisi, jotka tunnet todellisessakin elämässä. Vanhempien on viisasta päästä lastensa profiileihin.
- Aseta rajoituksia sille, mitä tietoja ja kuinka paljon profiilistasi näkyy hakutuloksina. Nimesi ja profiilikuvasi voivat näkyä mukana olijoiden listalla, mutta älä paljasta yksityiskohtaisempia tietoja kaikille käyttäjille.
- Kiellä tietojesi käyttö muihin tarkoituksiin. Usein palvelut kuitenkin varaavat oikeuden käyttää niitä omiin tarkoituksiinsa. On hyvä muistaa, että palvelut ovat useimmiten Suomen lakien ulottumattomissa.